ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1947

Vyhlásené: 22.02.1947 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

17.

Zákon

ze dne 30. ledna 1947

o uznání nároků získaných u cizozemských nositelů sociálního pojištění.

Ústavodárné Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

Rozsah úpravy.

§ 1.

(1) Tento zákon se vztahuje na nároky, které získali u cizozemského nositele pojištění pro případ invalidity a stáří - dále důchodové pojištění - nebo u cizozemského nositele úrazového pojištění

a) krajané, kteří nabyli, nebo nabudou státní občanství podle ústavního zákona ze dne 12. dubna 1946, č. 74 Sb., o udělení státního občanství krajanům vracejícím se do vlasti, nebo podle ústavního zákona ze dne 13. září 1946, č. 179 Sb., o udělení státního občanství krajanům z Maďarska, jestliže přesídlili nebo přesídlí do 31. prosince 1947 k trvalému pobytu do republiky Československé

   aa) na podkladě československé úřední přesidlovací akce,

   bb) mimo rámec úřední přesidlovací akce, jde-li o případy, které ministerstvo sociální péče uzná za hodné zvláštního zřetele,

b) osoby, které platně optovaly pro Československou republiku (§ 5 vládního nařízení ze dne 24. srpna 1945, č. 61 Sb., o přípravě opce podle smlouvy mezi Československou republikou a Svazem Sovětských Socialistických Republik o Zakarpatské Ukrajině ze dne 29. června 1945),

c) za doby nesvobody českoslovenští státní občané, zaměstnaní v pohraničním území nebo na ostatním území Československé republiky,

d) za doby nesvobody nebo před tím českoslovenští státní občané, zaměstnaní v cizích státech včetně území dočasně obsazených Německem nebo Maďarskem.

(2) Tento zákon se vztahuje též na nároky československých státních občanů, jež byly získány u československých nositelů veřejnoprávního pojištění, avšak za doby nesvobody přešly na cizozemské nositele pojištění.

(3) Tento zákon se vztahuje i na nároky pozůstalých po osobách uvedených v odstavci 1 a 2.

(4) Nároky podle tohoto zákona příslušejí osobám státně spolehlivým; rodinní příslušníci se posuzují samostatně.

(5) Úpravy podle tohoto zákona nejsou účastny osoby, které se dobrovolně za doby nesvobody přihlásily do zaměstnání ve státech Československé republice nepřátelských.

(6) Ustanovení zákona ze dne 18. července 1946, č. 164 Sb., o péči o vojenské a válečné poškozence a oběti války a fašistické persekuce, platí i pro obor tohoto zákona.

(7) Dobou nesvobody se rozumí pro obor tohoto zákona doba od 30. září 1938 do 4. května 1945.

(8) Pohraničním územím podle tohoto zákona se rozumějí územní části zemí České a Moravskoslezské, které byly obsazeny roku 1938 cizí mocí, a ty části Slovenska, které jí byly obsazeny roku 1938 a 1939.

(9) Lhůta podle odstavce 1, písm. a) může býti usnesením vlády v případech hodných zvláštního zřetele prodloužena.

Hodnocení nároků získaných v důchodovém pojištění u cizozemských nositelů pojištění.

§ 2.

(1) Byla-li osoba, uvedená v § 1, odst. 1 a 2, pojištěna u cizozemského nositele důchodového pojištění nebo byla-li zaměstnána v cizině způsobem, který tam zakládal pojistnou povinnost důchodového pojištění, avšak pojištěna nebyla, nebo byla-li za doby nesvobody zaměstnána na území Československé republiky obsazeném dočasně cizí státní mocí způsobem, který v dotyčné době zakládal jen pojistnou povinnost československého důchodového pojištění, posuzují se doby tohoto pojištění (zaměstnání) - pokud v dalším se nestanoví jinak - tak jako doby povinného pojištění u příslušných nositelů československého důchodového pojištění.

(2) Stejně se posuzují doby zaměstnání v cizích státech vyňatého tam v důsledku zaručení rovnocenných nároků z pojistné povinnosti důchodového pojištění (v dalším „zaopatření“), vstoupí-li dotyčná osoba v Československé republice do povinného důchodového pojištění.

(3) Osobám uvedeným v § 1, odst. 1, písm. a) se zhodnotí doby uvedené v odstavci 1 a 2, získají-li po přesídlení v důchodovém pojištění v Československé republice aspoň 24 příspěvkových měsíců.

(4) Ustanovení odstavce 1 a 2 se nepoužije na dobu, která se kryje s dobou započtenou jako doba povinného pojištění podle zákona ze dne 5. března 1946, č. 47 Sb., o odstranění křivd a o některých ochranných opatřeních v oboru veřejnoprávního sociálního pojištění, nebo podle dekretu presidenta republiky ze dne 17. srpna 1945, č. 53 Sb., o odčinění křivd československým veřejným zaměstnancům.

§ 3.

(1) Doby uvedené v § 2, odst. 1 a 2 se posuzují,

a) jde-li o invalidní pojištění (zaopatření) dělníků, jako doby invalidního a starobního pojištění podle zákona o pojištění zaměstnanců pro případ nemoci, invalidity a stáří,

b) jde-li o pensijní pojištění (zaopatření) úředníků nebo pojištění je nahrazující nebo o pojištění osob samostatně hospodařících, jako doby pensijního pojištění soukromých zaměstnanců ve vyšších službách; jako takovéto doby se posuzují i doby, které získali v říšskoněmeckém invalidním nebo hornickém pojištění dělníků soukromí zaměstnanci ve vyšších službách, přikázaní na práce do Německa nebo do území jím obsazených, byli-li naposledy před přikázáním povinně pensijně pojištěni v Československé republice,

c) jde-li o hornické pojištění, jako doby provisního pojištění; jako takovéto doby posuzují se i doby, které získali v říšskoněmeckém invalidním pojištění horníci, přikázaní na práce do Německa

nebo do území jím obsazených, byli-li naposledy před přikázáním podrobeni provisnímu pojištění v Československé republice.

(2) Není-li v cizím státě zvláštního pensijního úřednického nebo zvláštního hornického pojištění, je při posuzování doby cizozemského pojištění rozhodnou povaha zaměstnání.

(3) K dobám invalidního pojištění (zaopatření) přihlíží nositel invalidního pojištění, k dobám pensijního pojištění (zaopatření) a k dobám jim na roveň postaveným nositel pensijního pojištění, k dobám hornického pojištění a k dobám jim na roveň postaveným nositel provisního pojištění (§ 11).

(4) Získal-li pojištěnec doby v různých odvětvích důchodového pojištění (zaopatření), použije se obdobně předpisů o přestupech v sociálním pojištění (zaopatření).

(5) Pokud se doba započtená podle předešlých ustanovení kryje s dobou pojištění v Československé republice, počítají se tyto doby pro čekací dobu, zachování nároků a pro podmínky dobrovolného pojištění toliko jednou. Při tom předchází:

a) povinné pojištění dobrovolnému pojištění,

b) pensijní pojištění soukromých zaměstnanců ve vyšších službách provisnímu pojištění a obě tato pojištění invalidnímu a starobnímu pojištění.

(6) Zvyšovací částky za dobu takto zhodnocenou činí za každý měsíc:

a) do konce r. 1920	Kčs 10.- ročně,
b) do konce r. 1938	Kčs 15.- ročně,
c) počínajíc rokem 1939	Kčs 20.- ročně.

(7) Doby získané do 29. září 1938 v československém důchodovém pojištění se zhodnotí podle předpisů československých.

(8) Má-li oprávněný nárok na věkový příplatek, použije se pro jeho výměru obdobně předpisů o přestupech v sociálním pojištění (zaopatření).

(9) Při stanovení příspěvkové doby se počítá 30 příspěvkových dnů za příspěvkový měsíc; zbytek se počítá za příspěvkový měsíc.

§ 4.

(1) Získal-li pojištěnec uvedený v § 2, odst. 3 do pojistného případu v československém důchodovém pojištění méně než 24 příspěvkových měsíců, měl-li by však po zhodnocení doby uvedené v § 2, odst. 1 a 2 v československém pojištění dokončenu čekací dobu, poskytnou se oprávněným osobám tyto důchody:

a) pojištěnci	Kčs 3.600.- ročně,
b) vdově (vdovci) a sirotku oboustranně osiřelému	Kčs 2.400.- ročně,
c) ostatním pozůstalým	Kčs 1.800.- ročně.

K těmto důchodům příslušejí přídavky podle zákona ze dne 13. prosince 1945, č. 156 Sb., o přídavcích k důchodům z veřejnoprávního sociálního pojištění, dále výchovné (příplatek na dítě, dětský přídavek, vychovávací příplatek) a zvýšení pro bezmocnost. Předpisy o úhrnné výši důchodů pozůstalých zůstávají nedotčeny.

(2) Nastal-li však pojistný případ před uplynutím 24 příspěvkových měsíců (§ 2, odst. 3) následkem podnikového úrazu a považuje-li se v tomto případě čekací doba podle československých právních předpisů za dokončenou, platí za splněnou i podmínka § 2, odst. 3.

§ 5.

Ustanovení §§ 3 a 4 platí jen potud, pokud nebudou sjednány mezistátní úmluvy o vzájemném přihlížení k příspěvkovým dobám veřejnoprávního důchodového pojištění.

§ 6.

Vstoupí-li zaměstnanec, na něhož se vztahuje ustanovení § 2, odst. 1 nebo 2, v Československé republice do zaměstnání vyňatého z pojistné povinnosti důchodového pojištění v důsledku zaručení normálních (rovnocenných) pensijních nároků, nepřihlíží se při stanovení částky, kterou jest vydati podle právních předpisů o přestupech v důchodovém pojištění (zaopatření), k době cizozemského pojištění s výjimkou doby uvedené v § 3, odst. 7. V zaměstnání vyňatém z pojistné povinnosti důchodového pojištění postupuje se však tak, jako kdyby zaměstnavatel obdržel za dobu, získanou u cizozemských nositelů pojištění v pohraničním území nebo na ostatním území Československé republiky za doby nesvobody [§ 1, odst. 1, písm. c)], částku převáděnou podle československých předpisů.

Přihlížení k nárokům v úrazovém pojištění, o nichž dosud nebylo rozhodnuto.

§ 7.

(1) Jestliže osoby, uvedené v § 1, odst. 1, písm. b) až d) utrpěly po 31. prosinci 1942 úraz, který podle říšskoněmeckých nebo maďarských předpisů by byl 4. května 1945 odškodnitelný, avšak říšskoněmečtí nebo maďarští nositelé úrazového pojištění o jejich nároku nerozhodli, posuzují se jejich nároky a nároky jejich pozůstalých zásadně podle československých předpisů, platných pro úrazy z téže doby, při čemž se však přihlédne k rozsahu pojistné povinnosti podle říšskoněmeckých (maďarských) předpisů, je-li to pro pojištěnce příznivější. Úrazy, přihodivší se dříve, se neodškodňují.

(2) Výše započitatelného pracovního výdělku se určí podle celoroční úplaty zaměstnance stejné skupiny, stanovené v Československé republice pro rozhodnou dobu mzdovou vyhláškou. Nedá-li se pracovní výdělek tímto způsobem vypočísti, určí se podle průměru započitatelných výdělků, z nichž byly v roce úrazu vyměřovány v Československé republice nositelem úrazového pojištění důchody pro zaměstnance stejné podnikové skupiny. Jeví-li se takto vypočtený roční pracovní výdělek nepřiměřený, stanoví se podle slušného uvážení.
Převzetí výplaty napadlých důchodů z říšskoněmeckého a maďarského pojištění.

a) Důchodové pojištění.

§ 8.

(1) Důchody z říšskoněmeckého nebo maďarského důchodového pojištění převezmou zatímně k výplatě českoslovenští nositelé pojištění, pokud nezanikly do 4. května 1945.

(2) Důchody z říšskoněmeckého pojištění se přejímají ve výši, která by příslušela dne 4. května 1945, nejvýše však v částce průměrného důchodu dotyčné skupiny důchodců příslušného nositele pojištění v Československé republice (§ 11) dne 5. května 1945. Výši těchto důchodů vyhlásí ministerstvo sociální péče v Úředním listě. Jde-li však o důchody přiznané původně československým nositelem pojištění, nesmí převzaté důchody klesnouti pod částku, která by příslušela podle československých předpisů dne 5. května 1945.

(3) Důchody z maďarského důchodového pojištění se přejímají, pokud pojistný případ nastal do 31. prosince 1946, ve výši, která by příslušela, kdyby pojištění bylo provedeno podle předpisů platných na Slovensku. Zvyšovací částky pojištění zaměstnanců pro případ invalidity a stáří se při tom vyměřují - nejde-li o dobu získanou u československých nositelů pojištění - u zemědělských dělníků a pomocnic v domácnosti podle třídy Ab, v ostatních případech podle třídy C. Zvyšovací částky provisního pojištění činí za každý uznaný příspěvkový měsíc 10 Kčs ročně.

(4) K převzatým důchodům se poskytnou všechna další zlepšení, která po 4. květnu 1945 byla nebo budou zavedena ve veřejnoprávním důchodovém pojištění.

(5) Trvání nároků na další výplatu převzatých důchodů, jakož i nároky pozůstalých po převzatých důchodcích, se řídí obecnými předpisy o sociálním pojištění.

b) Nemocenské pojištění důchodců.

§ 9.

Na poživatele důchodů z veřejnoprávního důchodového pojištění se vztahují československé předpisy o nemocenském pojištění důchodců.

c) Úrazové pojištění.

§ 10.

(1) Ustanovení § 8, odst. 1 platí obdobně i pro převzetí výplaty důchodů říšskoněmeckého a maďarského úrazového pojištění. Nárok na další výplatu důchodů u úrazů, odškodněných původně československým nositelem pojištění, přísluší však i tehdy, zanikl-li nárok na důchod podle předpisů platných pro říšskoněmeckého nebo maďarského nositele pojištění, ale trval-li by podle předpisů československých platných pro úrazy z téže doby.

(2) Pro výpočet důchodů z úrazů, odškodněných původně československým nositelem úrazového pojištění, jest rozhodný započitatelný pracovní výdělek, stanovený tímto nositelem pojištění, po případě předpisy platné pro odškodňování úrazů z téže doby. U ostatních úrazů se vypočte roční pracovní výdělek podle ustanovení § 7, odst. 2.

(3) Pro určení výše ztráty schopnosti k výdělku jest rozhodné nové zjištění, provedené československým nositelem úrazového pojištění.

(4) Pro výměru převzatých důchodů a trvání nároků na ně, jakož i pro nároky pozůstalých po převzatém důchodci platí zásadně československé předpisy, které se vztahují na úrazy z téže doby.

Příslušnost nositele pojištění.

§ 11.

(1) K nárokům získaným v důchodovém a úrazovém pojištění přihlíží a důchody vyplácí, pokud tento zákon nestanoví jinak, v oboru

a) invalidního pojištění dělníků příslušný nositel invalidního a starobního pojištění dělnického,

b) pensijního pojištění úředníků nebo pojištění je nahrazujícího a pojištění osob samostatně hospodařících Všeobecný pensijní ústav v Praze (Ústřední sociální pojišťovna v Bratislavě),

c) hornického pojištění příslušný nositel provisního pojištění,

d) úrazového pojištění příslušný nositel úrazového pojištění.

(2) Místně příslušným jest nositel pojištění, v jehož obvodu má nebo měla dotyčná osoba domovské právo; nemá-li ho, nositel pojištění, v jehož obvodu má své řádné bydliště. Rozhoduje právní stav v den podání návrhu (§ 12). Takto příslušný nositel pojištění jest příslušným beze zřetele na případné pozdější změny domovského práva, po případě bydliště. Jde-li však o výplatu důchodů za úrazy, které se přihodily na území Československé republiky, jest příslušný nositel úrazového pojištění, v jehož obvodu leží podnik, ve kterém došlo k úrazu.

(3) Byl-li pojištěnec po prvé po skončení doby nesvobody pojištěn u náhradního ústavu nebo u nositele pensijního pojištění zaměstnanců soukromých drah a je-li dána podle odstavce 2 příslušnost nositele pensijního pojištění v zemích České a Moravskoslezské, přihlíží k dobám pensijního pojištění (zaopatření) uvedeným v § 3 tento náhradní ústav, po případě nositel pensijního pojištění zaměstnanců soukromých drah.

(4) Byly-li v říšskoněmeckém (maďarském) důchodovém pojištění přiznány důchody na podkladě dob získaných v různých odvětvích tohoto pojištění, považuje se jejich úhrn stanovený říšskoněmeckým (maďarským) nositelem pojištění, za důchod onoho odvětví pojištění, jehož nositel jej stanovil.

(5) Jde-li o důchod přiznaný původně československým náhradním ústavem nebo nositelem pensijního pojištění zaměstnanců soukromých drah a je-li dána podle ustanovení odstavce 2 příslušnost nositele pensijního pojištění v zemích České a Moravskoslezské, je příslušný k výplatě důchodu náhradní ústav, nebo nositel pensijního pojištění zaměstnanců soukromých drah, který důchod původně přiznal, a není-li ho, Všeobecný pensijní ústav v Praze.

(6) Jde-li o důchod přiznaný cizozemským nositelem pojištění, na něhož za doby nesvobody přešly pojistné nároky od československého náhradního ústavu nebo od nositele pensijního pojištění zaměstnanců soukromých drah a je-li dána podle odstavce 2 příslušnost nositele pensijního pojištění v zemích České a Moravskoslezské, je příslušný k výplatě důchodu tento náhradní ústav, po případě nositel pensijního pojištění zaměstnanců soukromých drah. Není-li již tohoto československého nositele pojištění, nebo nebylo-li získáno v československém pensijním pojištění aspoň 60 započitatelných příspěvkových měsíců, je příslušný k výplatě Všeobecný pensijní ústav v Praze. Tato ustanovení o příslušnosti platí i tehdy, nebyl-li důchod přiznán cizozemským nositelem pojištění a nebyla-li získána po skončení doby nesvobody příspěvková doba v československém pensijním pojištění.

(7) Výplaty podle předešlých ustanovení převezme však Fond pro invalidní a starobní pojištění zaměstnanců československých státních drah nebo Fond pro invalidní a starobní pojištění poštovních zaměstnanců, po případě nositel úrazového zaopatření, jde-li o jeho účastníka přikázaného státní správou železniční nebo poštovní do Německa nebo do území jím dočasně obsazených na práce do podniků nebo zařízení, pro které jest v Československé republice zřízen fond (úrazové zaopatření), a nastal-li pojistný případ v tomto zaměstnání.

Řízení o nárocích.

§ 12.

(1) Řízení o zhodnocení doby pojištění (zaměstnání, zaopatření) a přiznání dávek se provede na návrh pojištěnců (důchodců) nebo jejich oprávněných rodinných příslušníků.

(2) Návrh podaný u nepříslušného nositele pojištění se postoupí neprodleně příslušnému nositeli. Navrhovatel se o tom uvědomí.

(3) Oprávnění jsou povinni předložiti doklady potřebné k rozhodnutí o jejich návrhu, po případě své nároky jinak hodnověrně prokázati.

(4) Nositel pojištění rozhodne o návrhu výměrem; nejde-li o převzetí výplaty, stane se tak při pojistném případu.

Výplata převzatých důchodů.

§ 13.

Výplata převzatých důchodů počíná prvním dnem měsíce, který následuje po dni podání návrhu; u úrazů podle § 7 se však poskytnou důchodové splátky za dobu od 5. května 1945.

Zálohová výplata důchodů.

§ 14.

(1) Zastaví-li jiný cizozemský nositel pojištění, než je uveden v §§ 8 a 10, placení důchodů československým státním občanům, kteří přesídlili nebo přesídlí do 31. prosince 1947 (§ 1, odst. 9) do Československé republiky jen proto, že přeložili své bydliště do Československé republiky, převezmou zatímní jejich výplatu zálohově českoslovenští nositelé pojištění, pokud nároky ještě nezanikly.

(2) V důchodovém pojištění se poskytnou v případech uvedených v odstavci 1 zálohy ve výši uvedené v § 4, odst. 1. Zálohy se neposkytnou, pokud je tu nárok na důchod vůči československému nositeli pojištění.

(3) V úrazovém pojištění se poskytují dávky za podmínek, uvedených v § 10, odst. 2 až 4.

(4) V dalším platí obdobně ustanovení §§ 9, 11 až 13 s tím,

a) že československý nositel pojištění zastaví zatímní výplatu, jakmile počne cizozemský nositel pojištění důchod opět vypláceti,

b) že návrhy podají dotyčné osoby do tří měsíců po dni, kterým cizozemský nositel pojištění zastavil placení důchodů; tato lhůta uplyne však nejdříve tři měsíce po vyhlášení tohoto zákona.

Právo postihu.

§ 15.

(1) Nároky na dávky z cizozemského pojištění, splatné za dobu, za kterou poskytl dávky československý nositel pojištění, přecházejí až do výše dávek, které poskytl československý nositel pojištění, na stát.

(2) Osoby, které obdrží důchod z cizozemského pojištění, jsou povinny učiniti o tom do osmi dnů sdělení příslušnému československému nositeli pojištění a zároveň uvésti, kolik činí důchod a za jakou dobu se poskytuje, jakož i všechny pozdější změny důchodu a připojiti doklady (výměr, ústřižek poštovní spořitelny a pod.).

(3) Od důchodce lze požadovati náhradu dávek poskytnutých československým nositelem pojištění i tehdy, zanedbal-li povinnost uloženou mu odstavcem 2.

(4) K úhradě dávek poskytnutých československým nositelem pojištění, možno použíti i důchodu poskytovaného z československého pojištění.

(5) O náhradě dávek podle odstavců 1, 3 a 4 rozhodne nositel pojištění výměrem.

Úhrada nákladů.

§ 16.

Náklady, které vzniknou nositelům pojištění prováděním tohoto zákona, nahradí jim, pokud se nedosáhne jejich úhrady mezinárodní úpravou, stát každoročně zálohou v hotovosti. Podrobnosti stanoví ministerstvo sociální péče v dohodě s ministerstvem financí.

Odstranění příkrostí.

§ 17.

Ministerstvo sociální péče může učiniti opatření k odstranění příkrostí, které se vyskytnou při provádění tohoto zákona, zvláště pokud jde o osoby, jimž pro útisk národní, politický nebo rasový nebyly v říšskoněmeckém nebo maďarském pojištění přiznány důchody nebo byly přiznány částkou nižší.

Ustanovení účinnostní a prováděcí.

§ 18.

Pokud před vyhlášením tohoto zákona byly na žádost dávky zálohou již poskytovány, považují se za platby podle tohoto zákona. Tyto žádosti se považují za návrhy podle § 12. Případné rozdíly se nevracejí ani nedoplácejí.

§ 19.

Tento zákon nabývá účinnosti dnem vyhlášení. Jeho ustanovení se vztahují i na pojistné případy, k nimž došlo před jeho vyhlášením. Provede jej ministr sociální péče v dohodě se zúčastněnými členy vlády.

Dr. Beneš v. r.

Gottwald v. r.

Dr. Nejedlý v. r.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.